

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat na teden.

Uredništvo in upravništvo:
Ljubljana, Velika Čolnarska ulica št. 19.

Naslov za dopise: Ljubljana p. p. 168.

Naslov za telegrame: »Naprejek, Ljubljana.
Čekovni račun štev. 14.398.

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din začasno 6 Din.
Za inozemstvo 35 Din, začasno 10 Din.

Oglasi:

Prostor 1×55 mm 60 par. Mali oglasi:
beseda 60 par, najmanj 5 Din.Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se
ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Glasiło Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VII., štev. 38.
Četrtkova
»Naprejeva« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasiło
Kmečko-delavske zveze
Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Vsa poštena javnost!

Pod tem naslovom je zagnala vik in
krik znana avtokratska Strok. komisija
širok Slovenije na plakatih in v
svoji parfimirani »Delavski Politiki«.
Vprašam Vas, zastopnike omenjene
komisije, kdo vse po Vašem mnenju
spada med pošteno javnost?Po mojem mnenju ne spadajo med
pošteno javnost roparji, tatovi, goljufi,
oderuhi in lažnivci itd., Vi pa nasproti-
no mislite, da ne spadajo med pošte-
no javnost vsi oni, nad katerimi je
Strok. komisija kot merodajen faktor
v Delavski zbornici zaokrožila kazenski
paragraf.To smo po Vašem mnenju mi, vsa
ona 95 odstotna delavska masa, kate-
ro ste po iniciativi Strok. komisije
kaznovali, češ, kdor ne mara postati
fašist, ta bo imel v slučaju brezposel-
nosti samo dolžnosti, pravice pa le
oni, ki bo poljuboval fašistovski bič.Isto je zagrozil Mussolini z zako-
nom, da kdor se ne organizira v sin-
dikalne strokovne organizacije, mu
naj bo ogrožena eksistenca!Vi parlamentarci Delavske zbornice,
ali niste Vi napravili eno in isto?
Kaj če bi zagospodarili v državnem
parlamentu enako kakor v Del. zbor-
nici? Ali bi se Vaše delo kaj razliko-
valo od Mussolinijevega? Ne pišete
zastonj v »Del. Politiki«, da se od
Mussolinija marsikaj naučite!Na zadnji skupščini Del. zbornice
ste to tudi nam slepcem dejansko do-
kazali. Tu se blesti Vaš demokrati-
zem in Vaša enakopravnost, katera
toliko hrušči po Vašem časopisju in
shodih. Kdor je socialist in se trka po
prsih, da je za enakopravnost, ne sme
nikomur naložiti le dolžnosti in na
njegov račun le svojim pristašem na-
kloniti pravice! In četudi bi prišel na
enega le en sam vinar, kdor je socia-
list, oziroma da vsaj po pravici spada
med poštene, bo prostovoljno odstopil
svoj delež še bednejšim, kdor pa ni
socialist, pa od socializma roke proč!Tat je poklical okradenca na od-
govor! Enako so poklicali strokovni
nepoštenjakovičji pošteno javnost na
svoje shode, da naj bi prišla ne v ko-
rist, pač pa le na škodo bednemu iz-
prtemu rudarskemu delavstvu štafa-
žo delat kristanovcem.Po kakšnem sredstvu pa je imela
dolžnost poseči Strokovna komisija ob
izbruhu rudarske katastrofe? Vsak
bebec to ve, da ima Strok. komisija v
Del. zbornici po sleparskih volitvah
odločujočo besedo. Ali ni bila njena
dolžnost, da skliče plenum Del. zbor-
nice? Kdaj torej, ako ne takrat, kadar
vrže brutalnost kapitala deset tisoč
proletarcev na cesto? Takrat je dolž-
nost, da se skliče plenum Del. zbor-
nice, v kateri je organiziran vsak de-
lavec. Ni-li to najjačja zakonita orga-
nizacija? Ali ni to naša enotna orga-
nizacija, ko prispevamo vsi zanjo?
Mari hočete koga prepričati, če je na-
sprotnik navallil s topovi, da od pro-
letarske strani zadostujejo razbite pu-
ške iz razbite Strok. komisije?Na plenumu Del. zbornice bi moral
socialpatriotski klub, če bi bil res so-
cialističen, vzeti delavske zastopnike
od meščanskih strank na vrstico in
jim primerno povedati, da se ne bodo
zastonj imenovali delavske zastopni-
ke! Naj pokažejo vsi skupaj, ali smoali pa nismo! Če smo, ne jenjamo po-
prej, da zmagamo.Zavedamo se, da smo močnejši ne-
go nasprotnik, ker on živi od nas, ne
pa nasprotno, in če bi bile vse razpe-
ložljive akcije plenuma brezuspešne,
naj bi se določil in organiziral skupni
protestni manifestacijski dan, če bi se
smatralo za potrebno, po celi državi.
Tu bi poštena javnost zares tudi pri-
šla v poštev.Ali tega socialpatriotje ne storijo,
ker so agenti kapitala! Rajši tratijo z
brezplodnimi in le navidezno protest-
nimi shodiči čas.Z demagoškim zavijanjem oči proti
nebu zbirajo od nezavednega delav-
stva političen kapital s tem, da kričijo
v svet: glej nas, ti izprti rudarski tr-
pin, edino mi smo, ki se za tebe za-
vzemamo ob tvojih težkih urah! Me-
ščanske stranke so pa s tem delom
agentov seveda zadovoljne, ker lahko
zvalijo krivdo nanje in si obrišejo ro-
ke, češ, saj so ti merodajni v Delavski
zbornici! Pa tudi backe s tem cukajo.
Ta socialpatriotska hinavščina jim
končno najbolje služi v tem, ker jim
ni treba resno proti TPD nastopiti, s
tem seveda najbolje podpro bratce
okoli TPD, saj so več njeni zastopni-
ki, nego pa delavski. — Nekdo, ki po
mnenju patriotov ne spada med po-
šteno javnost: Kovinar M. V.

Sedanji položaj in naloge rudarjev pri TPD.

a) Izkušnje rudarjev in delavcev
sploh v sedmih letih.Da bi pravilno razumeli današnji
položaj in današnje glavne naloge ru-
darjev, si moramo predočiti glavne iz-
kušnje delavskega gibanja po prevra-
tu. S prevratom leta 1918 se je položaj
občutno spremenil. TPD je postala
najvažnejša industrijska družba v no-
vi državi. Postala je največja dobavi-
teljica premoga, ki tvori gospodarsko
podlago industrije in transporta. Zato
je ona diktirala cene premogu z ene
strani, z druge strani pa je v tej dobi
konjunktura silno izkoriščala delavno
silo, pri njej zaposlene rudarje. Pa-
dec krone in z njim zvezana draginja
so tako poslabšali v prvih letih pre-
jemke rudarjev, da so oni ob času
največje konjunktore dobesedno gla-
dovale.Z novimi mejami so rudarskim, ka-
kor tudi drugim delavskim organiza-
cijam bile pretrgane neposredne orga-
nizatorične vezi z avstrijsko, češko
in šlesko socialno-demokracijo, ki je
s svojo organizatorično močjo kolikor
toliko ščitila interese rudarjev.Vodstvo je prešlo v roke g. Krista-
na in g. Čobala. Ta dva gospoda pa
sta vpregla naše organizacije po pre-
vratu v voz slovenskega in srbskega
liberalizma. Politiko tega liberalizma
je diktirala v revirjih TPD. Zato je
bil vpeljan po prevratu tak teror v
revirjih, kakršnega rudarji do takrat
niso pomnili. To je bilo pod Kristan-
Korač-Zerjavovo vlado, ki je videla v
vsakem pojavu nezadovoljstva v re-
virjih protidržavno akcijo. Zato so iz-
bruhnili divji štrajki leta 1919 kot
spontani izraz nezadovoljstva nad pre-
velikim izkoriščanjem in nad gaže-
njem osnovnih državljskih pravic
in svobostin.

Prvo leto po prevratu so rudarji

torej preživeli bogato izkušnjo: Doži-
velo so vse plodove ministerializma,
to je služenja svojih voditeljev kapi-
talističnim interesom. Spoznali so na
delu pravo lice g. Kristana in g. Čo-
bala. Spoznali pa so tudi, da se neor-
ganizirani ne morejo uspešno boriti
niti proti izkoriščanju, niti proti te-
rorju. Ta pouk so jim dali neuspeli
divji štrajki leta 1919.Drugo veliko skušnjo so doživeli
rudarji leta 1920, za časa Koroščeve
klerikalno-radikalne vlade ob želez-
ničarskem generalnem štrajku. Dobro
vedoč, da je stvar železničarjev tudi
njihova stvar, so solidarno podprli boj
železničarjev za ohranitev pridobljene
pravice (»protokol sporazuma«).
Toda klerikalno-radikalna vlada je
brezobzirno s silo udušila železničar-
sko gibanje za ohranitev pridobitev.
To je bil prvi večji poraz delavstva v
Sloveniji, za katerega so kapitalisti
lahko hvaležni duhovniku gospodu
Korošču. Pokazalo se je namreč, da
je duhovnik istotako sposoben služiti
kapitalističnim interesom, kakor nje-
gov prednik g. socialist Kristan.Ta poraz je izučil rudarje, železni-
čarje in ostalo delavstvo v Sloveniji,
da se je večinoma obrnilo od Čobalo-
ve Unije, od Kristanove politike, ka-
kor tudi od klerikalne. Rudarji so
spoznali, da se morajo organizirati v
svoji lastni organizaciji, roko v roki
z organiziranimi delavci drugih dežel
in pokrajin. Zato je ogromna večina
rudarjev pristopila v Zvezo rudarskih
delavcev, ki je bila v ozki idejni in
organizatorični zvezi s Centralnim de-
lavskim strokovnim svetom in z njim
združeno takrat še enotno socialno
demokracijo: socialistično stranko Ju-
goslavije (komunistov).Ta zveza je koncem leta 1920 vlo-
žila pri TPD tarife mezdne zahteve,
ki so predpostavljale 60 do 100% po-
boljšanje obstoječih mezdnih odnoša-
jev. Ker se družba ni hotela pogajati,
so rudarji stopili v generalni štrajk,
ki je trajal več tednov. Solidarno z
njimi so zastavljali rudarji v Bosni. V
Sloveniji je štrajk končal uspešno.
Priznana je bila organizacija in mez-
de občutno zvišane. Rudarski solidar-
ni pokret v Bosni pa so krvavo udu-
šili nacionalisti.Ta perioda uspešnega boja, ko so
rudarji bili enotni in solidarni poli-
tično in strokovno je trda, a velika
skušnija, ki je ne smemo izpustiti iz
oči.Nato je sledila »Obznana«. Demo-
kratsko-radikalna vlada je postavila
vse združene politične in strokovne
organizacije izven zakona.Rudarji in delavstvo sploh je ostalo
brez zaščite v času poostrene ofenzi-
ve kapitala. Desničarji so v tem času
ustanovili Socialistično partijo Jugos-
lavije in Glavni Radnički Savez, ki
se je sedaj pred kratkim preimenoval
v Združene strokovne organizacije.
Škodovalo je tudi politično in strokov-
no delovanje, še več pa nehanje skraj-
nih levičarjev, ki so v času Obznane
prišli do veljave.Ta doba je doba najtežjih porazov.
Kapitalisti so predrzno anulirali vse
prejšnje pridobitve in dan na dan po-
slabševali položaj delavstva.Obznana in razcep politične in stro-
kovne razredne organizacije so
četrti težka skušnija, ki naj jo ima de-
lavstvo vedno pred očmi.

Koncem leta 1922 je bil položaj ru-

darjev že tako poslabšan, da so ru-
darji zopet začeli z mezdnim giba-
njem navzlic »Obznani« in zakonu o
zaščiti javne varnosti in reda. Z veli-
kim naporom so obnovili v Sloveniji
Zvezo rud. delavcev, ki je uspešno
vodila štrajk leta 1923 in ki je največ
pripomogla, da so pristaši razpu-
ščene komunistične stranke javno
ustanovili Socialistično stranko delav-
nega ljudstva skupno z železničarsko
strokovno organizacijo in socialistično
grupo »Zarja«.Ta stranka pa še ni uspela se dobro
organizirati, ko so izvršili njeni
ustanovitelji — skrajni levičarji —
pod idejnim vodstvom današnjih
zedinašev razkol in s pučem zavzeli
vodstvo stranke ter jo likvidirali; po-
gazili so pri tem pravilnik stranke,
katerega so sami par mesecev preje
sklenili. Malo preje je kapital uspel
z obljubami premamiti del pristašev,
ki so stopili v radikalno stranko. (Ko-
ren, Štefanovič in dr.) Malo nato so
skrajni levičarji, današnji zedinaši s
Kristanovimi organizacijami, pognali
rudarje nepremišljeno in nepriprav-
ljeno v generalno stavko, tretjo v 4
letih, ki pa je popolnoma pogorela.Puč leta 1923, neuspela generalna
stavka in razpad Zveze rudarskih de-
lavcev so peta velika skušnija za ru-
darje in vse delavce po prevratu.Na Slovenskem se je JSDS že leta
1920 otresla socialpatriotov, vendar
pa na javnost to ni vplivalo, ker je
bila borba bolj notranja, šele 1. 1922
je postal spor javen in so bili stranki-
ni poslanci javno pokazani kot kršite-
lji strankine discipline. Njih hinavska
namera, zapeljati stranko nazaj v so-
cialpatriotizem, se jim je na trdnih
organizacijah razbila, zato so jo opu-
stili, se odcepili od stranke ter usta-
novili socialistično partijo (korunovi
socialisti). Oni so slično kakor skrajni
levičarji pogazili svoje lastne sklepe
o progresivnem davku, načelu javno-
sti in pravilniku stranke ter ustano-
vili novo stranko. Ta ponovni razcep,
ki so ga izvršili desničarji, ne smemo
izpustiti iz oči. Z njihovim odhodom
so delavci v socialno demokratični
stranki vzeli stranko popolnoma v
lastne roke in postavili stranko na
stare temelje delavskega razrednega
boja in proletarske demokracije, ta-
ko, da je socialno demokratična stran-
ka zopet postala zbirališče zavednih,
razredno-borbenih delavcev. Ona se
je s Kristanom, Korunom in drugimi
otresla kapitalističnega vpliva in zve-
ze z buržoazijo, ki so jo oni v svoji
politiki prakticirali.Z druge strani pa je lansko leto
med skrajnimi levičarji prišlo ponov-
no do razcepa. Del teh skrajnih levi-
čarjev in bivših voditeljev puča in raz-
kola je začel propagirati nevtralnost
strokovnih organizacij, kar so krista-
novci z obema rokama podprli. Zdru-
žili so se. Zdaj so pa že zopet organi-
zirali novo grupo, da se ne bi zdela,
da so s kristanovci tudi politično zdru-
ženi, toda njih časopis, ki so ga začeli
izdajati, »Delo«, ta se tiska v tiskarni,
ki jo imajo v rokah kristanovci. Del
skrajnih levičarjev pa je izdal »Enot-
nost«, ki konkurira v demagogiji z
»Delom«. One grupe torej, ki so več
let vršile razkol, pridigujejo danes
združenje.»Delavska politika«, glasiło social-
patriotov, jim sekundira. Vse tri gru-
pice pa so složne, kadar se nastopa

Iz samega žita ne morete kuhati kave.

Dober in krepak okus dobite šele, ako upotrebite

Pravi Franckov kavni pridatek.

Pijača s Prvim Franckom Vas zamore šlano za dovoljevanj.
K zrnati kavi na vsak način spada Pravi Franck.

proti zavednemu proletariatu. To so posebno pokazali pri volitvah v Delavsko zbornico, kjer so sleparsko navolili glasove, a sedaj skupno s fašisti in klerikalci delujejo proti socialni demokraciji.

Ti razkoli in dejstvo, da razkolniki pridigajo enotnost v času, ko delajo razkol, to so velike izkušnje delavskega razreda.

b) Sedanje naloge rudarjev in ostalih delavcev.

Po vseh teh ogromnih skušnjah, ki so jih preživeli rudarji, železničarji in ostalo delavstvo, so sedanje naloge rudarjev jasne kakor na dlani. Rudarji, železničarji in vse ostale stroke so se samo tedaj uspešno borile proti kapitalu, ko so bile vse organizacije enotne v socialni demokraciji.

Duhovna organizacijska enotnost je predpogoj uspešnega boja delavskega razreda. Rudarji v revirjih se morajo organizirati boriti za političen vpliv v občinah, ker brez tega je nemogoče misliti na trajen uspeh njihovega strokovnega boja. To nam najlepše kaže uspeh socialne demokracije v Mežiški dolini, kjer je rudarsko in ostalo delavstvo doseglo že lepe uspehe v boju s kapitalom.

Rudarji TPD naj se predvsem združijo z zavednimi rudarji v Mežiški dolini in v Velenju. Kajti tudi mežiški rudarji bodo poraženi, ako njihovemu boju ne priskočijo na pomoč rudarji TPD.

Ako bodo rudarji pri TPD združeni z Mežiškimi v zavedni, duhovno enotni organizaciji, bodo z združenimi močmi v kratkem času lahko uveljavili svoje pravice v občinah Trbovlje, Zagorje, Dol pri Hrastniku, Kočevju, Rajhenburgu in v Št. Janžu. Ako bo uprava teh občin v zavednih delavskih rokah, kar odgovarja interesom večine občanov v teh občinah, potem bodo imeli rudarji močno orožje v boju proti TPD in proti brezposelnosti, tako, kakor je to v Mežiški dolini.

Kakor hitro bodo rudarji združeni, bodo lahko povedli z združenimi močmi boj za enako tarifno pogodbo v celi Sloveniji. Celokupno delavstvo, ki je organizirano v socialni demokraciji, delavstvo torej vseh strok, bo tak njihov boj podprlo z vsemi močmi.

Rudarji stojijo pred težkimi boji. TPD bo skušala znižati mezde in podaljšati šurni delavnik. V zaščito in spopolnitev šurnika morajo vsi rudarji pri TPD in po vseh ostalih rudnikih povesti premišljen, organiziran boj. Današnje mezde so izpod obstojnega minimuma. Treba bo povesti premišljen in organiziran boj za doseg življenjskega minimuma pri plačah.

Rudarji pri TPD! Ali mislite, da boste vse to dosegli neorganizirani? Ali

mislite, da boste vse to dosegli brez požrtvovalnega sodelovanja? Ali vas niso izkušnje zadnjih let naučile, kako se morate organizirati in da morate zaupati samo sebi, da morate sami sodelovati, ako hočete kaj doseči. Ali je prispevek 8 dinarjev za rudarsko sekcijo Kmečko-delavske zveze na mesec prevelik? Zgledujte se pri mežiških rudarjih! Združite se z mežiškimi rudarji in z vsem zavednim delavstvom v Sloveniji!

Zavedni rudarji! 8 ur delate pri TPD 8 ur počivate, ostalih 8 ur pa morate porabiti za izobrazbo od moža do moža, da se strne zopet zavedna duhovno in organizacijsko enotna socialna demokracija. L. K.

Druga skupščina Delavske zbornice za Slovenijo

(Nadaljevanje.)

»Debat« o kulturno-prosvetnem odseku DZ.

Dr. Milavec, klerikalec (socialpatritoli so zaradi boja proti klerikalcem izbrali klerikalca za kulturnega referenta): DZ mora skrbeti tudi za kulturo in izobrazbo delavstva. Dobili smo načrt pravilnika za Delavsko akademijo, ki bi naj funkcionirala kot samostojno društvo. Toda ta načrt smo ovrgli, ker je imel preobsežne in velike naloge. Izdelali smo v sporazumu vseh 3 zastopanih grup novi pravilnik. (Objavili smo ga v »Napreju« št. 33 v članku »Nestransko delo Delavske zbornice.)

Predsednik M. Čohal: Ali je kdo proti temu predlogu?

S. Mir. Pevec: Ne odobravam tega načina podpiranja kulturnih organizacij in sem tudi proti taki oskrbi delavske izobrazbe s strani DZ. Skrajno napačno je, da podpira DZ najprej Ljubljano. V Ljubljani je razmeroma dovolj sredstev za kulturno povzdigo našega delavstva. Kjer še ničesar ni, tam moramo začeti. V Trbovljah in drugih industrijskih centrih manjkajo izobraževalna sredstva in tam bi morala DZ priskočiti najprej na pomoč.

S. A. Leskošek. V kulturnem odseku dela več strank z raznimi svetovnimi nazori. Svet se mora smejati, ko sliši, da dela v kulturno-prosvetnem odseku DZ krščanska »ljubezenska skupno z nasilneži, patrioti itd., kje je tu kak uspeh mogoč? To je glava brez možganov! Jasno, da ne moremo socialni demokrati glasovati za predloženi predlog, zato predlagamo izpreminjalni predlog:

Namesto kulturno-prosvetnega odseka in pravilnika zanj, naj sklene skupščina DZ pravilnik

za kulturno-prosvetno delovanje DZ za Slovenijo.

§ 1. Kot razredni predstavnik vseh delavcev in nameščencev hoče DZ dvigniti kulturno stopnjo vsega delavskega razreda.

Za individualno izobrazbo skrbijo elementarne strokovne, srednje in visoke šole, za socialno izobrazbo pa mora skrbeti delavski razred sam, DZ pa je poklicana, da mu to omogoči.

§ 2. Socialno izobrazbo si lažje pridobi človek, ki je individualno izobražen, zato hoče DZ povsod podpirati vse svoje člane, ki si ustanovijo tečaje za izpopolnitev nezadostne šolske izobrazbe. Prispevala bo do 1/3 stroškov.

§ 3. Toda prave socialne izobrazbe, to je razumevanja družabnih odnošajev, ne morejo dati ne šole, ne tečaji. Nikogar ni, ki bi bil v tem oziru absolutno dober učitelj — zato morajo delavci svoje sporne točke sami preiskovati, sami med seboj diskutirati. DZ jim bo pri tem pomagala s prostori, s predavanji in z učili.

§ 4. DZ ne bo nasprotovala, če si delavci — organizirani ali le v ta namen združeni — po svoji želji izberejo predavatelja oziroma voditelja njih diskusij, samo če bodo dovolili vstop k tem diskusijam vsem članom DZ brez razlike in če bodo imeli vsi enake pravice vpraševanja in odgovora, ter če bo onemogočeno motenje govornika.

§ 5. Stroške za dvorano, kurjavo, razsvetljavo, snajenje ter za učila krije DZ popolnoma. Dnevnic po 10 Din za vsako uro odsotnosti iz bivališča (do maksimalno 8 ur, za ves dan torej 80 Din) prenočišče 25 Din, 3. razred vožnje po železnici, ter za pota, kjer ni železnice, po 3 Din za kilometer, plača tudi DZ, a le do oddaljenosti 100 km po železnici in 20 km brez nje. Kolikor so stroški večji, jih morajo kriti krajevni prireditelji, razen če je vabljene predavatelj na več predavanj ob isti progii.

§ 6. V večje delavske centre oziroma na večje prireditve ali za pojasnitev kakih posebnih problemov ter sporov pošlje DZ na zahtevo tudi po več predavateljev, toda polovico stroškov v tem slučaju nosijo krajevni prireditelji.

§ 7. Vse prireditve naj bodo izven gostiln, kjer pa to ni mogoče, se v dvorani med prireditvijo nikakor ne sme streči, alkoholne pijače pa niti od prej ne smejo biti po mizah.

§ 8. Krajevni prireditelji so odgovorni za vsakršno zlorabo: premajhna udeležba, neparlamentarno obnašanje, navzočnost pijancev ali drugačnih nemirnežev, protizakonitosti itd. Odgovorni so DZ tudi materialno in ji morajo vse stroške take neuspele prireditve povrniti.

§ 9. Vsi predavatelji, ki so bili že po večkrat vabljene na prireditve in so večino udeležencev zadovoljili, se vpišejo pri DZ v poseben seznam brez ozira na njih šolsko izobrazbo, svetovni nazor, politično prepričanje itd. Oni tvorijo članstvo Delavske akademije.

§ 10. DA (Delavsko akademijo) sklicuje DZ vselej, kadar se pojavi kako važno vprašanje, ki se tiče delavstva. Sicer se pa sklicuje redno vsak drugi mesec na že naprej določene dneve.

DA se konstituirata sama. Stroške nosi DZ kakor v § 5. a brez omejitve glede oddaljenosti.

§ 11. Člani DA so dolžni udeleževati se zborovanj DA. Kdor dvakrat zapored neopravičeno izostane, se črta iz imenika.

§ 12. DA se sklicuje v različne kraje, pri čemer imajo prednost najprej kraji, ki imajo največ članov DZ, pozneje pa tisti, kjer se delavstvo najbolj zanima in daje največ poslušalcev. Kadar je na dnevnem redu kako vprašanje, ki se tiče kakerega določenega kraja, naj zboruje DA v tem kraju.

§ 13. Zapisnik DA se vodi stenografsko in se izdaja tiskan. Vsi člani DA,

delegati DZ in vsi zaupniki DZ ga dobijo brezplačno, drugim članom DZ se prodaja za režijsko ceno, v trgovinah pa 50% dražje.

§ 14. Kdor leto dni ni bil nikamor vabljene, preneha biti član DA.

§ 15. Če bi članstvo DA prekoračilo število 50, določi DA ostrejšo določbo sprejema, oziroma izključitve. Zlasti je pri tem zahtevati večjo zmožnost v pisemenih delih.

§ 16. Člani DZ, ki kažejo zanimanje za ekonomska, socialna in kulturna vprašanja, ki se stalno udeležujejo razprav in so zmožni tudi pismenega poročanja o delavskih razmerah svojega kraja, se na predlog njih organizacije, ki mora biti sprejet z dvetretjinsko večino ob navzočnosti kakerega člana DA, ki ni član oziroma pristaja dotične organizacije, vpišejo med zaupnike DZ.

Organizacijski sestanki, ki imajo namen predlagati koga za zaupnika DZ, morajo biti kot taki sklicani najmanj 14 dni prej, in naznanjeni DZ in DA, obema z željo, da naj se udeleži sestanka kak član DA, ki ni član dotične organizacije.

§ 17. Zaupniki DZ in po 5 odbornikov vsake organizacije kakerega kraja tvorijo zaupniški zbor DZ. Ta zbor tvori krajevni posvetovalni organ DZ.

§ 18. Na enak način so sestavljeni obratni, strokovni, revirni, okrajni in okrožni zaupniški zbori.

§ 19. Pravico udeležbe brez odločevanja imajo vsi člani DZ dotičnega kraja, obrata, stroke, revirja, okraja oziroma okrožja.

§ 20. Če naroči DA kakemu svojemu članu ali pa krajevni oziroma obratni, strokovni, revirni, okrajni ali okrožni zaupniški zbor kakemu zaupniku DZ, naj izvrši kako delo, mu DZ to delo honorira po stroških, kakovosti, obsežnosti in nujnosti. Vselej pa šele potem, ko je delo izvršeno.

§ 21. DZ skrbi za izobraževalna sredstva predvsem v hitro se razvijajočih industrijskih krajih, potem šele v mestih, ki imajo več možnosti za delavčev izobrazbo.

Ta sredstva so predvsem prostori, razsvetljava in kurjava, knjižnica in čitalnica. Skioptične slike in podobno pa prinašajo predavatelji s seboj.

Vse to ureja upravni odbor DZ v preračunskih mejah po predlogu DA in zaupniških zborov.

§ 22. Kulturna društva, ki vsaj posredno širijo izobrazbo in umetnost, krepijo zdravje in voljo, ter skrbijo za dostojno zabavo mladine in odraslih, naj podpira DZ oziroma DA z nasveti, s posojevanjem dramskih vlog, kulis, oblek, televadnega orodja, glasbil, partitur itd. Tudi brezobrestna posojila jim lahko daje po možnosti, nikdar pa ne nikakršnih daril, ki vplivajo demoralizirajoče in ugonablajo pravo delavsko iniciativnost, nepravdo fingirano iniciativnost pa pospešujejo.

Za športna društva veljajo te ugodnosti le, če služijo res samo zvezi z naravo, krepitvi zdravja in volje, gojitvi družabnosti, ročnosti, pregibanju na prostem zraku itd. nikdar pa ne, če vzgajajo individualistične strasti prvačenja, bahavosti, gonje po dobitkih, profesionalnosti itd. Zlasti za delavstvo so zelo škodljivi vsi športniki, ki zaradi športa zanemarjajo socialno izobrazbo.

DZ naj skrbi za to, da bo v vodstvu vsakega podpiranega društva vsaj en zaupnik DZ, da bo vsaj eden pazil na delavsko skupnost in njene interese.

Nobeno društvo pa naj ne podpira s svojimi prireditvami pijančevanja. Alkohol je glavni steber nevednosti in malomarnosti.

Vseposvoda naj se pazi na popolno enakopravnost žene. Suženjska žena brani tudi možu, da se ne more osvoboditi — a tudi ne zasluži svobode mož, ki gospodari nad sužnjem — ženo.

Znanje je moč! Naj napreduje znanje našega razreda, da bo napredovala tudi

Vsaki gospodinjji
je svežeduhteče,
snežnobelo perilo
najlepši dar, kate-
rega ji napravi vedno
zopet dobri, samo-
delujoči „PERSIL“.

Najboljši šivalni stroj in kolo je edino le

GRITZNER in ADLER

za domačo obrt in industrijo v vseh opremljenih.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Pouk v vezenju brezplačen - Večletna garancija - Delavnica za popravila - Nizke cene, tudi na obroko

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika

naša razredna moč. A ne pozabimo na voljo, ker znanje leži neplodno, če nimamo volje ga uporabiti. Izvršujemo, kar smo za prav spoznali!

Dopolnilni predlog

k »Pravilniku kulturno prosvetnega odseka«.

Zaradi boljše zveze s svetovnim kulturnim napredkom priporočam DZ zlasti pouk esperantskega jezika in bo vsem delavskim esperantskim učnim tečajem dala v ta namen podporo do polovice stroškov.

H koncu še posebno naglašam, da mora DZ delati proti alkoholu, ker je ta največje zlo za delavstvo in da je edino pravilno, da masa sama izbira svoje člane Delavske akademije. Naš predlog članom zbornice to možnost daje.

M. Čobal poroča imena odsotnih članov plenuma in za nekatere tudi vzroke. Odsotni so bili: Marija Kisovčeva NSS, N. Duh NSS, Fr. Svetek in Tomč od Strok komisije.

Dr. Milavec, klerikalec (ker se ni nihče več javil k besedi, dobi kot referent zaključno besedo k »debat« o kulturno prosvetnem odseku DZ): Obžalujem nastop Bernotove skupine. Na konstatacijo, da naš odsek nima možganov v glavi, ugotavljam, da Bernotovca nimata možganov s seboj. KPO nima namena združiti svetovne nazore. To se ne da. Poleg tega pa v odsek ne brani nikomur vstopa. (Op. ur. Zakaj ste pa dozdej delali in še zdaj delate vse brez KDZ in Unije stavbinskih delavcev?) Tudi po deželi se bodo vse potrebne ustanove izvršile. Predloženi Bernotov pravilnik je pa precej brez glave. (Objavite ga, da bodo delavci spoznali, kako je brez glave! Op. ur.) Kje vzeti denar za vse to? (Manj bi ga bilo treba, nego ga imate zdaj na razpolago! Op. ur.) Sicer pa ta naš pravilnik ni več in se bo še vedno lahko izpopolnjeval. Zato predlagam, da ga skupščina sprejme.

Glasovanje. Predlog dr. Milavca je bil sprejet kompaktno proti glasovom ss. Leskoška in Pevec.

M. Čobal predstavi skupščini ravnokar došlega predsednika zagrebske DZ Marjanovića, ki je pozdravil navzeče in jih pozval, naj odprejo glave in opustijo napade, kajti treba je skupnega dela. Teror je velik, vsi ga občutimo, zato ponudite si roke. Gladne mase vas čakajo.

M. Čobal se zahvaljuje Marjanoviću za njegova izvajanja.

Fr. Žužek (klerikalec): Treba je stvarne opozicije, toda Bernotova opozicija to ni. (Kaj je nestvarno ni povedal, zabelil je svojo »opozicijo« kvečjemu z medklicij našima delegatoma ss. M. Pevcu in Leskošku, kakor n. pr. »frigana jetra so dobra« — veseli nas, da mu ugajajo, mislimo pa, da na zbornico to ne spada — morebiti je hotel namigavati na Korunova pljučka s cmoki, ker je pozabil, da spadajo korunovci v njegovo enotno fronto... Pa k stvari. Žužek je referent za Delavske pomožne blagajne.

Kritizira državno upravo s stališča socialne politike. Starostnega zavarovanja ni. In ker ga v doglednem času še ne bomo imeli, nudimo delavstvu nekako sigurnost v Pomožnih blagajnah. Za izdelavo tozadevnega pravilnika naj se pritegneta v komisijo 2 jurista in nekaj tehnično sposobnih oseb. Poudarjam pa, da je treba za ta cilj resnega dela vseh skupin v DZ in včlanjenih organizacij. Končno predlaga resolucijo, ki se je tudi kompaktno sprejela. (Op. ur.: Upali smo, da bo objavil to resolucijo vsaj »Slovenec« ali »Pravica«, pa tega ni storil ne eden ne drugi, zato jo bomo objavili, čim jo dobimo. Ali pa jo bodo sploh skrili.)

S. Al. Leskošek: DZ naj skuša ustanoviti »Producijske sklade«, da bo lahko dvignila delavsko produkcijo in varovala delavni čas. Socialna politika je pri nas zelo slaba in se jaz prav nič ne čudim, če je Industrijska zveza onemogočila zakon o starostnem zavarovanju, saj imamo še med seboj ljudi, ki so pristaši raznih takih zvez. Zato predlagam:

Izpreminjevalni predlog k proračunski točki: »Pomožne blagajne«.

DZ smatra za svojo razredno dolžnost dejansko dokazati delavcem, da kapitalistični dobički niso zmogni pomagati matemu človeku do napredka. Vsi taki dobički tečejo v naročje velikemu kapitalu. Dokler bo mali človek poželjiv po kapitalističnih dobičkih, tako dolgo ne more priti izveličanje proletariata. Kjer je veliko, bo pridejano, odvzeto pa bo tam, kjer je malo — tako je že Jezus učil Judé, ki so jemali obresti.

Preletariat plačuje obresti tudi takrat, ko jih jemlje! Zaradi obresti imamo brezposelnost in ta nam jemlje ne le obresti, ampak tudi prihranke! Jemlje nam pa tudi zdravje in voljo, jemlje nam korajžo in daje nam obup.

Tudi hranilnice in zavarovalnice in pomožne blagajne — tudi te kratijo delavcu zaslužek in ga dajejo kapitalistu, ki ima v rokah produkcijo z denarjem malih ljudi, hranilcev. Ti dobivajo 5%, a kot delavci plačujejo 20 in več odstotkov nazaj, velekapitalu.

Da začnemo to zlo odpravljati v dejanju, ustanavlja DZ

»Producijsko hranilnico«

Kot temeljno glavnico vloga DZ 100 tisoč dinarjev. Vsak delavec, ki bo vlagal v to hranilnico, bo dobil svojo vlogo nazaj samo tedaj, če dokaže, da je prišel v stisko. In sicer dobi v sili nazaj le toliko, kolikor je vložil, obresti nič.

Kadar bo pa brezposeln, se bo obrnil na DZ in ta mu bo dala dela in zaslužka v produkciji, katero bo izvrševala z vlogami Producijske hranilnice po čl. 5., t. 10. svojih pravil. Brezposelnim pa, ki bi iz kakršnegakoli vzroka ne mogli dobiti dela in zaslužka pri tej produkciji, se bodo izplačevali njih hranilne vloge do vplačanega najvišjega zneska 200 Din tedensko, a ne le toliko časa, da bi bila izplačana vsa vloga, temveč še enkrat toliko. Torej bodo dobili hranilci v stiski svoj denar nazaj, v brezposelnosti pa dele ali pa še enkrat toliko gotovine, kakor so sami vložili.

Za varnost jamči vloga DZ Din 100.000 in vsakoletne nove vloge DZ ter vse njeno imetje s producijskimi sredstvi vred, ki jih bo postavila iz zbranih vlog v Producijsko hranilnico.

V lastni produkciji zaposlenim delavcem bo DZ poskrbela za pravo razdelitev delavnika — 8 ur dela, 8 ur počitka, 8 ur izobrazbe in razvedrila.

Podrobno izvršitev ukrene upravni odbor DZ na predlog DA.

Tudi ta naš predlog je bil odklonjen. Na neki medklic, češ, kaj bosta dva, je s. Leskošek še poudaril, da nas v tej zbornici zato ni več, ker nismo imeli korupcijskega denarja za lov na nezavedno maso. Pa ker sploh ni naš namen, loviti maso z denarjem, vemo, da nas bo prihodnjic več, kajti samo mi delamo za zavednost delavstva in le ta bo omogočila trajno zmago, ki je naša.

S. M. Pevec: Nisva tukaj za demagogijo, vendar moramo omeniti, da je krivično, če izključuje DZ od sodelovanja tiste komunizma, ki jih je današnja večina izrabljala pri volitvah v DZ zato, ker niso v DZ registrirani.

Medklic: Saj jih ni.

(Menda je ta medklic potrdil tudi Makuc. Ali misli res, da so z njim vred zginili tudi vsi komunisti pod Kristanov plašč? Obžalujemo le tistih par izvoljenih kandidatov od Neodvisnih, ki svoje skupine niso branili. Op. ured.)

S. Pevec je tudi poudarjal, da so Neodvisneži po deželi zlasti v rudarskih revirjih ter da morajo prispevke plačevati za DZ. Zato jih moramo pustiti tudi sodelovati.

Fr. Žužek (klerikalec): Poudaril sem, da bo treba za izvršitev te akcije sodelovanja vseh. Odveč je torej, da Leskošek in Pevec predlagata svoje paragrafe, saj bo to vse izdelala komisija in svoje načrte lahko vsak prinese v DZ in v komisiji bodo tudi zastopane vse skupine.

M. Čobal da predlog Žužka na glasovanje. Kompaktno glasujejo vsi, razen naših dveh, proti našemu predlogu. (Dalje prihodnjic.)

Razno.

s Prihodnji teden objavimo pregled organizacij, ki so obračunale za avgust. Zamudniki požurite se!

Razkrinkovalec dolarskih tatvin, poštni uradnik Milan Detela pod milim nebom. Ker je v svoji službi vest-

no ščitil interese države in ljudstva, ki državo tvori, je Milan Detela dobil take nagrade: Najprej so razna preganjanja s strani predpostavljene osebe pomagala bolehnici ženi v prerani grob. On sam je bil vpokojen. Disciplinarna preiskava, ki bi se morala rešiti hitro, se 4 leta ni rešila. — Letos pa se je rešila v njegovo škodo. Državni svet pa tudi še ni rešil pritožbe. Med drugimi neverjetnostmi, ki jih je Milan Detela že doživel, naj omenimo še to zelo značilno dejstvo. Raznesla se je govornica, da je bil M. D. tudi sam soudeležen pri dolarskih tatvinah. Kako naj odbije te govornice? Šel je k državnemu pravdnistvu in zahteval, naj se uvede proti njemu preiskava, da se ugotovi, koliko je resnice na teh očitkih. A drž. pravdnistvo je njegovo prošnjo zavrnilo, češ, da ni umestna. Javnost naj torej le govori v škodo M. D. Najnovejša nagrada je pa ta, da stanuje M. D. od 15. t. m. v šotoru na Cankarjevem nabrežju, nasilno deložiran iz hiše bogatina Souvana.

Prepeluh je imenovan za vladnega komisarja pri TPD. Če bo svojo nalogo vršil skupno z javnostjo, bo v tej svoji funkciji lahko zelo mnogo koristil ljudstvu, ker ima zmognosti in potrebno znanje. Če bo pa sodeloval le z »voditelji«, bo dosegel baš nasprotno. — Nihče pa ne bo mogel pomagati, če bo ostalo ljudstvo nezavedno. Vse sedanje valovanje okoli TPD: za, proti, pa zopet: za, proti — vse to je le lov za glasove. Edincle SDS je stalno za TPD in v tem gre tako daleč, da trdi v svojem »Jutru« o redukcijah dela in mezd, kakor da niso za TPD prinesle nič dobička, ker je bilo to le »izenačenje prejemkov«. Zato je SDS tudi dosledna pri zavlačevanju ljudske izobrazbe in hoče vse kulturno delovanje monopolizirati, kakor ga je monopolizirala katoliška cerkev in kakor ga hoče pod vplivom SDS in SLS monopolizirati tudi kristanovski upravni odbor Del. zbornice. Vladni komisar naj objavlja točne številke, da jih bodo rudarji poznali, potem bo skupno s temi rudarji zlomil obenem kulturni in politični monopol kapitala.

Boj za samoupravo Ljubljane.

Clane, naročnike in somišljenike vabimo, naj se udeležujejo sestankov, ki se vršijo vsak ponedeljek ob 20. v brezalkoholnih restavraciji »Pod staro lipco« na Rimski cesti (vogal Borštnikovega trga). Na teh sestankih razpravljamo, kako izbojevati samoupravo Ljubljane. Za odpravo nezakonitega gerentstva v Ljubljani se zanimajo vse stranke, ki hočejo resnično demokracijo, ne pa demokratskih gerentov. Debata o predlogu, ki je bil danes teden objavljen v »Napreju«, je zelo živahna. Kapitalisti se bojijo predvohitelv, ker bi z njimi izgubila demagogija svoj vpliv, zato poskušajo v raznih skupinah povzročiti nesoglasja in ta nesoglasja naj služijo za vzrok neudeležbe na eni strani, na drugi pa za disgustiranje posameznikov. Kdor pa je za resnično proletarsko demokracijo, mora vsa nesoglasja z debato odpraviti, disgustiranje premagati in tudi v težkem času vztrajati pri iskanju prave poti.

»Delavec«, glasilo ZDSJ, piše v svoji 18. številki z dne 10. t. m. v poročilu o II. skupščini Del. Zbornice: »Bernotovec so skupaj z demokrati in klerikalei hoteli omalovaževati to delo, pa so za svoje demagoštvo želi samo zaničevanje delavcev, ki so na galeriji prisostvovali skupščini.« — Kako je pa bilo res? Delavec je bilo na galeriji sicer veliko premalo za tako skupščino, toda večina tistih, ki so prišli, da vidijo in slišijo, niso imeli »zašitih oči«. Neke delavec je vzkliknil: »Vidiš jih buržuje, kako delajo proti delavcem!« Videl je namreč, kako kompaktno so socialpatrioti s klerikalei in fašisti glasovali proti našim predlogom. Ko je pa s. Leskošek kritiziral famozni pravilnik o Brezposelnem fondu, ki ga je upravni odbor DZ predložil skupščini, in ko je prečital naš izpreminjevalni predlog, takrat je galerija odobrila stališče delegata KDZ s tako viharim aplavzom, tako da so generali — ki jih je bilo sram — vzdignili oči na galerijo in začudeno je zadonel iz njih grl poparjen: »Oho!« — Res pomilovanja vredni so tisti delavci, ki tako lažljivo »Delavčev« pisarjenje mirno prenašajo in s krvavimi žulji tudi plačujejo...

Odgovor »Delavcu« V 1. Din 1-56.

poroča »Delavec« med poročilom Delavske zbornice, da sem jaz podpisani dal nezaupnico finančni kontroli in da sem po milosti kluba ZDSJ član finančne kontrole DZ. Z ozirom na to demagoško poročilo izjavljam, da sem dal nezaupnico upravnemu odboru, v katerem sedijo kristanovci, klerikaleci in orjunaši v objemu, ne pa finančni kontroli. Dalje izjavljam, da nisem po milosti kluba ZDSJ član finančne kontrole, temveč na vabilo istega, ker sem bil povabljen na sestanek in ker je ta klub obljubil se boriti za program socialne demokracije. Verjamem pa, da je patriotem zelo neprijetno, da se nahaja nad njihovim gospodarstvom naša kontrola. Njim bi bila ljubša kontrola klerikalecev, od katerih njih član je večkrat izostal od seje finančne kontrole. Prav odločno pa odklanjam očitek »po milosti«, ker je res, da sedijo v Delavski zbornici po milosti sleparskih volitev patrioti, in ne naša delegacija, ki je svoje glasove zbrala na pošten način. — Alojzij Leskošek, član fin. kontrole D. Z.

Popravek. V poročilu iz shoda na Poljani (Holmec pri Prevaljah) sem našel stavek, v katerem poročevalec poroča, da je bil Franjo Koren na kongresu Amsterdamske internacionale. Pravilno se mora stavek glasiti: na kongresu Socialistične internacionale leta 1923 v Hamburgu.

TISKOVNI SKLAD.

Zadnji izkaz 11. sept. 1926	9.958,90 Din
Franc Kuder, Mežica	30.— Din
Franc Velenšek, Mežica	15.— Din
Josip Vodopivec, Mežica	10.— Din
Jernej Herceg, Mežica	10.— Din
Alojz Gnezda, Ljubljana	44.— Din
Janko Cvajnar, Medvode	5.— Din
Miroslav Pevec, Škale	20.— Din
Jakob Dolničar, Brezovica	6.— Din
Andrej Martinšek, Velenje	20,50 Din

Skupaj . . . 10.119,40 Din

ŽIKA

je najboljša žitna kava!

s Hrastnik. V soboto 18. t. m. ob 18. uri se bo vršil v gostilni Ivana Logarja javen shod s sledečim dnevnim redom: 1. Delovanje Delavske Zbornice. 2. Kriza v industriji in položaj delavstva. 3. Razno. V nedeljo 19. t. m. ob pol 10. uri pa za rudarje v gostilni I. Plaznika s sledečim dnevnim redom: 1. Boj med TPD in vlado in zahteve delavstva. 2. Delovanje delavske Zbornice. 3. Razno. Pridite vsi, ki si služite svoj kruh z delom.

Črna. »Velik protestni shod« so naznanjali kristanovci za nedeljo, dne 12. septembra v Črni. Ker je Črna socialistična, v kateri so prišli kristanovci potom kompromisa do uglednih mest v občini, smo pričakovali dobro udeležbo; poslali smo tudi našega govornika tja, da tudi v našem imenu protestira proti TPD. Na shod je dospelo okoli 40 moških in 5 žensk in g. Svetek iz Ljubljane. Pogrešali smo župana in druge odlične voditelje črnega proletariata. Na naše začudenje se shod ni vršil pod firmo Strok komisije ali Del. zbornice, temveč ga je otvoril ob 3/4 na 12 rudar Mlinar v imenu podružnice Zveze rudarjev Jugoslavije. Svetek je dolgočasno razlagal stvari, ki smo jih že večkrat slišali, novih je bilo le nekaj karakterističnih opazk. Tako n. pr.: uradniki TPD nimajo človeškega čuta, Trboveljska premogokopna družba je nositeljica reakcije v naši državi; proletariat je zgubil vero v samega sebe, ne v voditelje; socializem ni vera, ni zaupanje, socializem je znanost in ne cerkev. (Ko je on nehal govoriti, je Mlinar zaključil shod; čeprav je s. Leskošek zahteval besedo, pa je ni dobil. S tem je že kar na shodu pokazal Svetek, da je njegov socializem cerkev, v kateri sme govoriti le on! Op. por.) Razlagal je, da ima TPD letnega dobička 600.000 Din, (to je Svetek »dobro« poučen! Op. por.) in da velike tvrdke, kakor je TPD, goljufajo z bilancami, ker vpisujejo investicije pod tekoče izdatke. Pri drž. rudnikih morajo investicije skozi 70 let amortizirati. (Ni pa Svetek omenil, da tudi pri angleški družbi v Mežici ni bilanca v redu. O tem smo že in še bomo pisali.) Pripovedoval je, da spita v

Trbovljah po dva rudarja v eni postelji, ni pa povedal, da so njegovi sodruzi v nemoralni zvezi s klerikalci in orjunaši odklonili naš predlog na II. skupščini Delavske zbornice, ko smo predlagali akcijo za zidanje delavskih stanovanj. Klub »združenih socialpatriotov in zedinjašev« se je rajši zadovoljil s stanovanjsko anketo v Beogradu! Potem je dejal Svetek, da bo sedanja beda trboveljskih rudarjev združila ves proletarijat, prišel da je čas, ko mora biti konec »drekavzanja« po časopisih. Kdor se bo temu združevanju protivil, bo dobil s palico, ker »drekavzanje« ni marksizem, zaupanje je limonada. Marksizem ne prepo-veduje proletariatu vzeti šibo v roke za take, ki »drekavzajo« po časopisih in za take, kakor je Kocmur v Ljubljani. Tako je govoril Svetek, a popolnoma je zamolčal, da je on eden tistih, ki je pustil v klerikalni tiskarni na Prevaljah tiskati drekavzarski letak proti s. Möderndorferju, v katerem mu je očital, da je orjunaš itd., zamolčal je, da so »združeni« glasovali za dr. Bohinjca - orjunaša, da je postal ravnatelj OUDZ v Ljubljani. Zamolčal je nadalje, da smo leta 1922 na Strokovnem kongresu glasovali vsi socialni demokrati za Svetka, da je postal predsednik Strokovne komisije, Čobal pa je tedanje koroške delegate rudarjev zapeljal, da so glasovali za »komunista« Skuka, danes pa sedi Čobal in Svetek v isti partiji skupaj s Kristanom vred. Zamolčal je, da je on pisal članke pod imenom dr. Oster Rezač proti tistim, ki so delali socialpatriotsko politiko v tedanji skupni stranki. Zamolčal je nadalje, da je Golouh razbijal stranko ves čas svojega poslančevanja in da je on, Svetek, to vedel in razumel ter tudi ostro o tem govoril in pisal — takrat

— zdaj se pa ne sramuje sedeti skupaj s takim razkolnikom. Zamolčal je nadalje, da je v Celju razbil stranko pekovski mojster Koren, ki zagovarja isto taktiko kakor Svetek, pregnati nasprotnika s palico. Osebe niso nič, je rekel na tem shodu Svetek. A to je imel pravico govoriti prej, dokler se je držal programa in organizacij, ne pa sedaj, ko se drži osebe! Pred tremi leti so Čobal, Golmajer, Klenovšek, Čebular, Uratnik, dr. Korun in Koren na tajnem sestanku v hotelu »Pri pošti« v Celju sklepali, da je treba s. Bernota »revolucionarnim« potom odstraniti, ali mu pa dati dopust, potem ga pa ne več pustiti v tajništvo. Svetek je zamolčal, da je bil poverjen od kongresa, da se pogaja z Mariborčani za program in pravilnik stranke, da pa se je on tedaj potegoval le za osebe in ne za program in pravilnik. Ker ni mogel oseb, ki so bile njemu všeč, spraviti na listo, je izstopil iz stranke in pristopil h kliku okoli Rdeče praproti, katero so vodili Golmajer, dr. Korun in Uratnik. — Okoli dobre ideje se zbirajo dobri ljudje, okoli slabe pa slabi, je rekel Svetek. Točno! — Okoli »njegove ideje« so se zbrali sami oportunisti in nedosledni politiki, okrog naše ideje pa socialni demokrati, ki delajo na to, da se socialno demokratični program izvede. Dokaz: kristanovci in bivši hiperkomunisti gredo v DZ skozi drn in strn s klerikalci in orjunaši, naši delegati se pa borijo za stvarno delo, ki je proletariatu v korist. Slabo udeležbo shoda je Svetek opravičeval s tem, da je bilo na Prevaljah popisovanje vojaških obvezancev. Kakor smo se pa pozneje informirali, ni bila Črna poklicana, ker bo v Črni popisovanje dne 17. t. m. Slabe udeležbe je kriva socialpatriotska politika. Sve-

tek je tudi trdil, da sta sklicali Strok. komisija in Delavska zbornica 30 protestnih shodov v Sloveniji. Tu se je očitno zlagal, ker v »Delavcu« in v »Delavski Politiki« je objavljenih samo 5 shodov, kje je ostalo drugih 25? Zanimivo je tudi to, da ni Svetek prav ničesar omenil o amsterdamski in o politični internacionali v Londonu. Kristanovci se pri agitaciji vedno radi bahajo z internacionalo. Sedaj pa, ko bi bila tudi internacionalna pomoč potrebna, molčijo o njej! Zanimivo je nadalje to, da ni nobene podpore ponudil trboveljskim rudarjem, ker da strokovne organizacije nimajo denarja, drugi delavci jih pa tudi ne morejo podpirati. Tu so se čuli medklici internacionalnih kristanovcev: »Mi ne moremo nič dati, ker imamo sami premalo.« To je rekel namreč tisti, ki je malo prej bil za to, da bi dali nam palice. Torej, kadar je treba kaj dati, obetate palice, če se ne združimo z zapravljalci dolavskega denarja! Delavska zbornica, je dejal Svetek, tudi ne more nič dati v ta namen, zato rajša nič ne obljubi. Svetek se je v 3 letih zelo spremenil, navzoči odpuščeni zaupnik v Westnovi tovarni s. Oset je bil priča, ko je Svetek Westnovim delavcem v stavki veliko obljubljal, a so po krivdi tedanjega kovinarskega blagajnika v Celju, ki je zdaj kristanovec, premalo dobili, blagajnik se je pa dobro imel po cele noči. Organizacija v Westnovi tvornici je propadla, blagajnik je postal preddelavec in eksponent pogubonosne SPJ obenem, a sodrug Oset je padel na cesto! Po vseh teh Svetkovih besedah upamo, da bodo tudi kristanovski Črnjani kmalu spoznali, da imamo mi prav, ko trdimo, da si bo proletarijat pomagal edino z lastno produkcijo in s skupno organizacijo, kakršna je

Kmetstvo delavska zveza, ki deluje po socialno demokratičnem programu. Nadalje je dejal Svetek, da bo on tajnik Kons. društva za Slovenijo samo toliko časa, dokler članstvo hoče. Tega pa nihče ne verjame, ker pri konsumu odločajo tisti, ki posojajo denar, to je torej A. Kristan oziroma Zadruga banka. Delavci so že odločili, da Golmajer mora odložiti mandat v Delavski zbornici in v OUDZ, a Golmajer je še vedno tam. Da pri kristanovcih volja članstva nikdar ne odločuje, nam potrjuje tudi to, kar se je ravno na tem shodu zgodilo. Svetek je govoril, da je socializem znanost, o kateri bi morali vsi razpravljati. Ko je on nehal govoriti, je rekel, da se mu mudi na avtomobil, ker ima še v Mežici shod. Predsednik je nato zaključil shod ter s tem pokazal, da je kristanovstvo cerkev, v resnici namreč v Mežici shoda ni bilo, niti naznanjen ni bil!

17. IX. 1926. — 2400.

Priporočamo tvrdko

JOSIP PETELINC

LIUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najugodnejši nakup

otroških majic, kopalnih hlač, nogavic, žepnih robcev, brisalk, klota, šifona, kravata, raznih palic, dežnikov, nahrbtnikov, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, Solingen škarij in nožev.

Na veliko! Na malo!

Kdor inserira v drugih listih, v »Napreju« pa ne, ta sam dovolj jasno pove, da ne mara odjemalcev iz delavskih vrst. V vaših rokah je kakšno **inseriratno politiko**

delajo trgovci. — Trgovci so bolj navezani na Vas, nego Vi nanje!

Novo gosje perje

belo, necufano, 1 kg po 25.— Kč
belo, cufano, 1 kg po 45.— Kč
pošilja po povzelju najmanj 4 kg
R. Freund, Irgovina s perjem,
Praha I., Benediktská ulica 1.

JORA slaščičarna

na drobno — na debelo

Celje — Dečkov trg števil. 6.

KOLESA

samo pri

GORCU

Palača Ljublj. kreditne banke

Vsi k „AMERIKANCU“ v Celje

odeje (koulre) od	Din 140.— naprej
štofaste moške obleke od	Din 400.— naprej
štofaste fantovske obleke od	Din 100.— naprej
čajgaste moške obleke od	Din 150.— naprej
čajgaste fantovske obleke od	Din 80.— naprej
čajgaste hlače od	Din 45.— naprej
moške kape, štofaste od	Din 50.— naprej
druklatno od	Din 9-50 naprej
belop l.	Din 10.— naprej

Ostanki po lastni ceni.

V zalogi velikanska izbira štof, čajgov, svilenih robcev, predpasnikov, srajc, olroških obleke ter vsakovrstnih nogavic. Ako res hočete štediti in poceni kupiti, potem se prepričajte in pridite k Amerikancu v Celje, pri farni cerkvi.

Nova trgovina
manufakture

Josip Šlibar

Nova trgovina
manufakture

Ljubljana, Stari trg, poleg Zalaznika

Cene:

Rjava kotenina	Din 7-50, 10.—, 18.—
Bela kotenina	12.—, 14.—, 16.—
Rjuhe	28.—, 30.—, 36.—
Šifon	13.—, 16.—, 20.—
Gradel za hlače	15.—, 26.—
Gradel za modroce	35.—, 45.—

Cene:

Julet	Din 18.—, 20.—
Odeje (kovtri)	180.—, 290.—
Mizni prti	65.—, 70.—, 85.—
Brisače	16.—, 22.—, 20.—
Brisače, frotirke	28.—, 40.—, 48.—
Robci, ducat	70.—, 90.—, 120.—

Ob sredah in sobotah prodaja ostankov.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ulica števil. 6

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade, najmodernejše plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

Stereotipija.

Litografija.

Podpečan vozni red

brez reklame mali format. Vozni red mora biti mal in priročen, da ga lahko denete v telovnikov žep, ne pa velik kakor n. pr. kuharska knjiga

„Kuhaj dobro“.

SAMO ENKRAT

poskusite in kupili bodele vedno pristno angleško in češko sukno, kamgarne, ševljote za moške in najnovejše volneno modno in perilno blago za spomladanske ženske obleke po znižani ceni v manufakturni in modni trgovini

Miloš Pšeničnik
Celje

Na željo se pošljejo vzorci Postrežba solidna!

Tvornica dežnikov in solnčnikov
L. MIKUŠ, LJUBLJANA
Mestni trg števil. 15

priporoča svojo bogalo zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

PERILO IN OBLEKE

platno, sukno, plavino, volneno blago, nogavice, naramnice, robce, kravate, predpasnike, posteljno perilo, itd. kupite najboljše pri tvrdki

I. N. Šošarič

MARIBOR, Aleksandrova cesta števil. 13.